

rybovitých obratlovců, průchodnost teokoucími vodami, problematika rybích přechodů; etologie a ekologie sladkovodních desetinožých korýšů; geometrická morfometrika a analýza digitálního obrazu.

Z načrtnutých témat také vychází zaměření většiny bakalářských a diplomových prací. Pro zájemce o mořské prostředí z řad studentů i zaměstnanců pořádá KZR pravidelné kurzy mořské biologie u Ja-

derského moře. Pro potřeby výzkumu i výuky je již od r. 1967 navázána spolupráce se Školním lesním podnikem v Kotelci nad Černými lesy, v jehož správě se nachází také Jevanská rybniční soustava o rozloze ca 62 ha a několik pstruhových potoků. Zde si katedra vybudovala detašované pracoviště. Kromě toho se přímo v areálu ČZU nachází rekonstruovaný objekt pro chov hospodářských a laboratorních zvířat včetně nově vybudovaných ukázkových a pokusných akvarijních místností.

Zaměstnanci rybářské sekce KZR spolupracují s většinou tuzemských pracovišť v oboru i s významnými zahraničními vzdělávacími a vědeckými institucemi ze Španělska, Portugalska, Polska či Turecka. V rámci zahraniční rozvojové spolupráce se od r. 2006 podílíme na projektech zaměřených na lov, chov i ochranu vodních organismů (včetně středoškolského a vysokoškolského vzdělávání) v rozvojových zemích tropů a subtropů (Angola, Vietnam, Kambodža).

Více informací o našem pracovišti zájemci mohou najít na internetové adrese <http://katedry.czu.cz/kzr/>.

Karel Pivnička, Jan Kubečka

Historie a současnost Ichtyologické sekce v České republice

Ichtyologická sekce České zoologické společnosti (ČZS) vznikla v r. 1994 a v r. 2012 byla přejmenována na Rybářskou a ichtyologickou sekci ČZS.

Ichtyologická sekce (IS) v rámci Slovenské zoologické společnosti (SZS), ale s československou působností, byla založena s účinností od 1. ledna 1967. K jejímu vzniku mimo jiné vedl i zvýšený zájem o tento obor od 50. let minulého století. Prof. Ota Oliva ze Zoologického ústavu a později z katedry zoologie Přírodovědecké fakulty UK v Praze a jeden z nejvýznamnějších ichtyologů té doby (blíže viz článek na str. CXX–CXXI) zde kolem sebe soustředil studenty z Čech, Moravy i Slovenska, kteří projevlili zájem pracovat na ichtyologických tématech. Dva z nich, prof. Evžen K. Balon (blíže viz článek na str. CXXII–CXXIII) a Juraj Holčík z Bratislavy, se pak značnou měrou účastnili organizace budoucí sekce.

Shrnutí výsledků československé ichtyologie zaznělo již dva roky předtím na II. celostátním sjezdu československých zoologů v Brně 7.–9. září 1965. V referátu Ichthyologie a herpetologie shrnuli O. Oliva a E. K. Balon hlavní směr bádání v obou oborech a uvedli, že se jim v posledních 20 letech profesionálně věnovalo asi 50 lidí, kteří publikovali 450 prací. Oba autoři dále navrhli na základě tehdejších domácích i mezinárodních trendů cestu, již by se mohla československá ichtyologie ubírat. Nově vzniklá sekce tak měla od samého začátku dobrý start. Navíc již v r. 1968

vyšla Bibliografie československé ichtyologické a herpetologické literatury za období let 1945–67.

První výbor Ichtyologické sekce s celostátní působností pracoval ve složení: předseda O. Oliva, tajemník J. Holčík, členové výboru E. K. Balon, Jiří Libosvářský, a Jiří Vostradovský. Sekce v tu dobu měla 31 členů. První pracovní seminář s tématem Odhad rybích populací se konal 19.–20. května 1967 v Bratislavě za účasti 12 členů a tří hostů.

V dalším období se stalo nepsaným zvykem, že práce výboru byla omezena dvěma (výjimečně třemi) roky a jako předsedové a tajemníci se vždy střídali ichtyologové z českých zemí a ze Slovenska. Celkem se za období 1967–92 uskutečnilo 19 konferencí (seminářů), průměrně s 20–40 aktivními účastníky.

Hodnocení práce IS k jejímu 10. a 20. výročí napsali O. Oliva a Karol Hensel, poslední a nejobsáhlejší z r. 1992 (25. výročí) Milan Peňáz. Z tohoto hodnocení vybíráme následující údaje. Členská základna se za 25 let zvýšila z 31 na 91 členů, kteří publikovali více než 2 300 původních vědeckých prací. Kromě první bibliografie vyšla i druhá, shrnující období 1965–78. Nejvýraznějším výsledkem bádání českých a slovenských ichtyologů byl jejich podíl na knižní sérii o evropských sladkovodních rybách Freshwater Fish of Europe (Aula Verlag, Wiesbaden 1989) a na dvou svazcích Fauny ČR a SR Mihuľovci a ryby (Academia, Praha 1995).

Krátce po poslední konferenci IS SZS se čeští vědci zabývající se rybami sešli na konferenci ve Vodňanech (4.–5. května 1994), kterou organizoval Výzkumný ústav rybářství a hydrobiologie, a dohodli se na pokračování jako Ichtyologická sekce ČZS. Tohoto setkání se účastnilo celkem 29 ichtyologů, kteří zvolili přípravný výbor IS ČZS ve složení: Karel Pivnička, Jan Kouřil, M. Peňáz, Petr Ráb a Petr Spurný. Za čestného předsedu zvolili O. Olivu. Zvolený předseda Ichtyologické sekce K. Pivnička pak oznámil předsedovi České zoologické společnosti Ivanu Heráňovi vůli všech zúčastněných začlenit se do ČZS.

Do současné doby organizovala IS ČZS sama nebo ve spolupráci s dalšími ústavami zabývajícími se ichtyologií celkem 13 konferencí. Všechny referáty jsou zveřejněny na webu IS ČZS (<http://ichtyologie.agrobiologie.cz/>). Na této webové stránce najdete také informace o sekci včetně třetí bibliografie shrnující publikace především členů obou sekcí a další významné publikace, které vznikly na území bývalého Československa do r. 2012. Celkově tak bylo shromážděno přes 8 tisíc citačních položek. Bibliografie dobře ukazuje hlavní témata naší nauky o rybách, přehled domácích a zahraničních periodik, v nichž členové IS publikují, i změny, k nimž došlo za více než 100 let.

Po řadě diskuzí bylo na poslední České ichtyologické konferenci v Červené nad Vltavou (14.–26. října 2012) konstatováno, že aktivity českých badatelů tohoto zaměření široce přesahují okruh striktně odborné komunity a že by bylo žádoucí se širěji otevřít uživatelům výsledků a dalším zájemcům z řad veřejnosti. Proto se změnil název sekce na Rybářská a ichthyologická sekce (RIS). Další konference RIS se má uskutečnit v r. 2014.

Použitá literatura je uvedena na webové stránce Živý.